

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
Кафедра технологій виробництва та переробки сільськогосподарської продукції  
імені академіка В.Г. Пелиха

## **ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ**

### **ГОРИЗОНТИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА ТА ПЕРЕРОБКИ В УКРАЇНІ**

ДО ДНЯ ПАМ'ЯТІ ДОКТОРА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ НАУК,  
ПРОФЕСОРА, АКАДЕМІКА  
ПЕЛИХА ВІКТОРА ГРИГОРОВИЧА

## **МАТЕРІАЛИ КОНФЕРЕНЦІЇ**

*Кропивницький  
19 - 20 березня 2026 р.*



ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ<sup>2</sup>  
Кафедра технологій виробництва та переробки сільськогосподарської продукції  
імені академіка В.Г. Пелиха

## **ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ**

**ГОРИЗОНТИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО  
ВИРОБНИЦТВА ТА ПЕРЕРОБКИ В УКРАЇНІ**

ДО ДНЯ ПАМ'ЯТІ ДОКТОРА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ НАУК,  
ПРОФЕСОРА, АКАДЕМІКА  
ПЕЛИХА ВІКТОРА ГРИГОРОВИЧА

## **МАТЕРІАЛИ КОНФЕРЕНЦІЇ**

---

*Кропивницький  
19-20 березня 2026 р.*

УДК 338.432:631.1:664

*Горизонти розвитку сільськогосподарського виробництва та переробки в Україні* (до дня пам'яті доктора сільськогосподарських наук, професора, академіка Пелиха Віктора Григоровича): матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції/ За ред. Пелих Н.Л., Казанок О.О. - Кропивницький: ХДАЕУ, 2026. 245 с.

Редакційна колегія:

Пелих Н.Л. – к.с.-г.н., доцент, завідувач кафедри технологій виробництва та переробки сільськогосподарської продукції імені академіка В.Г. Пелиха Херсонського ДАЕУ;

Казанок О.О.– к.с.-г.н., доцент, кафедри технологій виробництва та переробки сільськогосподарської продукції імені академіка В.Г.Пелиха Херсонського ДАЕУ.

Збірник містить матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Горизонти розвитку сільськогосподарського виробництва та переробки в Україні» до дня пам'яті доктора сільськогосподарських наук, професора, академіка Пелиха Віктора Григоровича за такими основними напрямками: інноваційний розвиток тваринництва України; перспективи розвитку рослинництва у післявоєнний час; сучасний розвиток переробної та харчової галузі; екологічний стан аграрного виробництва.

Рекомендовано до друку Вченою радою біолого-технологічного факультету Херсонського державного аграрно-економічного університету (протокол № ...????.. від 22.04.2026 р.).

*Відповідальність за зміст, новизну та оригінальність наданого матеріалу несуть автори статей*

*Ведмеденко О.В. - к.с.-г.н., доцент*

*Кальсут Т.О. - здобувач вищої освіти*

*першого (бакалаврського) рівня*

*Херсонський державний аграрно-економічний університет,*

*м. Херсон, Україна*

## **ОЦІНКА МОЖЛИВОСТЕЙ ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ КРОЛІВНИЦТВА В УМОВАХ ГОСПОДАРСТВА ПІВДНЯ УКРАЇНИ**

**Вступ.** Сучасний етап розвитку агропромислового комплексу України характеризується пошуком високорентабельних та швидко окупних галузей тваринництва, здатних забезпечити імпортозаміщення та задовольнити зростаючий попит населення на дієтичні види м'яса. Кролівництво виступає одним із найперспективніших напрямів у цьому контексті завдяки унікальному поєднанню біологічних, економічних та соціальних факторів.

М'ясо кролів належить до найцінніших дієтичних продуктів завдяки високому вмісту повноцінного білка (близько 21%), низькому вмісту жиру (1,8-8,8%) та холестерину (47 мг/100 г), високому рівню корисних ненасичених жирних кислот (близько 60% від загального жиру) та винятковій перетравності (90%), що робить його ідеальним для дитячого, дієтичного та лікувально-профілактичного харчування. Крім м'яса, продукцією галузі є цінне хутро, пух, шкіра, а також високоякісні органічні добрива, що забезпечує практично безвідходне виробництво.

Світовий досвід демонструє значний потенціал галузі. Китай, як найбільший виробник кролятини, щорічно імпортує до 900 тис. тонн цієї продукції, впроваджуючи інноваційні моделі розвитку («компанія + кооператив + фермери»). У В'єтнамі успішно функціонують кооперативи із замкненим циклом виробництва та цифровими технологіями відстеження продукції. Досвід Руанди показує, що навіть у країнах з обмеженими ресурсами

кролівництво може стати драйвером економічного зростання.

В Україні, незважаючи на сприятливі природно-кліматичні умови та наявність наукового потенціалу, галузь кролівництва розвинута недостатньо. За даними наукових досліджень, при фізіологічній нормі споживання кролятини 2 кг на душу населення на рік, фактичний показник в Україні становить лише близько 284 г. Для забезпечення внутрішніх потреб необхідно виробляти майже 84 тис. тонн кролятини щорічно, що у сім разів перевищує сучасні обсяги виробництва. При цьому спостерігається структурна трансформація галузі: хоча 97,1% поголів'я зосереджено в особистих селянських господарствах, саме промисловий сектор демонструє стабільну позитивну динаміку, що свідчить про перехід до індустріальних методів виробництва.

Особливий інтерес для дослідження становить Херсонська область, яка має свою унікальну специфіку. Згідно з науковими даними, Херсонська область належить до регіонів з найменшим поголів'ям кролів в Україні – на неї припадає лише 2,3% загального поголів'я країни, що свідчить про значний потенціал для розвитку галузі в регіоні. Водночас, природно-кліматичні умови Півдня України висувають особливі вимоги до технології виробництва: посушливий клімат, високі літні температури (що часто перевищують оптимальні для кролів 15-20°C), обмеженість водних ресурсів, ускладнена через підриг Каховської ГЕС гідрологічна ситуація, а також наслідки тимчасової окупації частини територій. Ці фактори вимагають адаптації загальновідомих технологій до локальних умов.

Впровадження сучасних методів вирощування кролів, зокрема з використанням систем мікроклімату замкнутого циклу (критично важливих при спекотному літі), автоматизованих ліній напування та годівлі, а також вибір порід, стійких до температурного стресу, стає не просто бажаним, а життєво необхідним для успішності проекту в умовах Херсонщини.

Особливої актуальності набуває можливість відновлення виробництва на території зруйнованого птахівничого підприємства ПАТ «Чорнобаївське», яке припинило функціонування після 2022 року. Використання наявних

капітальних споруд (пташників) з підведеними комунікаціями, вигідне логістичне розташування (5 км від обласного центру, на трасі міжнародного значення, поблизу портів та залізниці) та наявність сільськогосподарських угідь створюють унікальні передумови для відновлення діяльності на новій технологічній основі. Це дозволить не лише диверсифікувати виробництво, але й створити нові робочі місця у постраждалій громаді, забезпечити населення регіону якісною дієтичною продукцією та зробити внесок у продовольчу безпеку України. Мета дослідження – техніко-економічне обґрунтування впровадження сучасної технології виробництва продукції кролівництва в умовах реконструкції зруйнованого птахівничого підприємства Херсонської області.

**Матеріали та методика.** Базою дослідження обрано ПАТ «Чорнобаївське» (Херсонська область), яке має 15 пташників. Для реконструкції запропоновано приміщення розміром 12×84 м (площа 1008 м<sup>2</sup>). Клімат регіону – помірно жаркий зі значною сухістю, високими літніми температурами, що вимагає адаптації технології для запобігання тепловому стресу тварин. Використано загальнонаукові, розрахунково-конструктивні та економічні методи дослідження.

**Результати досліджень.** На основі аналізу світового досвіду та сучасних тенденцій розвитку галузі для впровадження в умовах реконструйованого приміщення рекомендовано породу кролів Новозеландська біла. Вибір обґрунтовано комплексом господарсько-корисних ознак, зокрема високою інтенсивністю росту, яка дозволяє досягати забійної маси 2,8 кг у віці 80-85 днів. Порода характеризується стабільною багатоплідністю на рівні 8-10 кроленят за окріл, добрими відтворювальними якостями та високою збереженістю молодняку. Важливою перевагою для умов Півдня України є наявність науково підтверджених методів пом'якшення теплового стресу у тварин цієї породи, що досягається застосуванням спеціальних кормових добавок та оптимізацією параметрів мікроклімату.

Запропоновано інтенсивну технологію утримання в закритому

приміщенні з регульованим мікрокліматом, яка забезпечує можливість цілорічного рівномірного виробництва продукції незалежно від зовнішніх погодних умов. Для максимально ефективного використання площі приміщення передбачається встановлення двоярусних кліткових батарей, що дозволяє збільшити місткість ферми без надмірного ускладнення обслуговування. Ключовим елементом технології є секційне розміщення різних статевих-вікових груп кролів, що дає змогу диференціювати параметри мікроклімату відповідно до фізіологічних потреб кожної групи, забезпечує санітарні розриви між технологічними групами та дозволяє проводити профілактичні перерви в окремих секціях без зупинки виробничого циклу в цілому.

Виробнича програма ферми передбачає утримання основного стада у кількості 800 кролематок та 80 самців-плідників. При інтенсивній технології з проведенням 6 турів окролів на рік загальна кількість окролів становитиме 4800. За середньої багатоплідності 9 голів потенційний вихід кроленят сягатиме 43,2 тис. голів. З урахуванням збереженості поголів'я на різних етапах вирощування (85% у підсисний період та 92% на відгодівлі) фактичний вихід ділового молодняка становитиме 33,8 тис. голів на рік. Забій молодняка проводиться у віці 80-85 днів при досягненні живої маси 2,8 кг, що забезпечує загальну живу масу 94,6 тонни на рік. При забійному виході 58% річне виробництво м'яса в забійній масі становитиме 54,9 тонни.

Важливою особливістю запропонованої технології є циклічне виробництво. Відгодівельний молодняк вирощується партіями по 7500 голів з періодичністю 4 рази на рік. Така організація виробництва забезпечує рівномірне завантаження виробничих потужностей протягом року, можливість цілорічного постачання ринку свіжою продукцією та проведення санітарних обробок секцій без зупинки виробничого процесу.

Обґрунтовано параметри мікроклімату для різних технологічних груп з урахуванням кліматичних особливостей Херсонщини. Для самців-плідників та холостих кролематок оптимальною є температура 14-18°C. Кролематки з

приплодом потребують підвищеної температури на рівні 18-22°C, тоді як для молодняку на відгодівлі достатньо 14-16°C. Відносна вологість повітря для всіх груп має підтримуватися в межах 60-75%, що запобігає як переохолодженню, так і пересиханню слизових оболонок. Швидкість руху повітря не повинна перевищувати 0,2-0,3 м/с для запобігання протягам, які є основною причиною респіраторних захворювань. Особливу увагу приділено системі вентиляції, здатній підтримувати оптимальний режим за високих літніх температур, характерних для регіону.

Розроблено систему годівлі на основі сухого типу з використанням повнораціонних гранульованих комбікормів. Такий підхід забезпечує можливість повної механізації та автоматизації процесу роздавання кормів, зниження затрат праці (корми роздають один раз на 2-5 днів), точне дозування поживних речовин відповідно до потреб кожної групи, кращу поїдаємість кормів та вищу конверсію. Норми годівлі диференційовано за групами: для самців-плідників рекомендовано 150-180 г/добу (обмежена годівля для запобігання ожирінню), для лактуючих кролематок – 300-450 г/добу (максимальна потреба в період годування), для молодняку на відгодівлі норми зростають від 80 г/добу на початку періоду до 180 г/добу перед забоєм. Річна потреба в кормах для всього поголів'я становить 359,3 тонни. Конверсія корму (витрати корму на 1 кг приросту живої маси) становить 3,8 кг, що відповідає кращим світовим стандартам для м'ясних порід кролів.

Для напування передбачено ніпельну систему, яка забезпечує постійний доступ до чистої води, гігієнічність (вода не забруднюється кормом та екскрементами), мінімізацію втрат води та профілактику захворювань, що передаються через воду. Взимку воду бажано подавати підігрітою до 18°C, що особливо актуально для приміщень з нестабільним температурним режимом.

Розроблено технологію первинної переробки, яка забезпечує комплексне використання всіх продуктів забою. Забій кролів проводиться у віці 80-85 днів після 12-24-годинної передзабійної витримки без корму при вільному доступі до води. Для гуманного забою застосовується електричне оглушення напругою

70-80 В з частотою 50 Гц протягом 3-5 секунд. Після знекровлення (тривалість 5-6 хвилин) проводять механічне знімання шкурок та нутрування з вилученням внутрішніх органів. Печінку, серце, легені та нирки промивають і направляють на реалізацію як субпродукти. Тушки промивають прохолодною водою та охолоджують до температури в товщі м'язів 0-4°C. Річний вихід продукції при переробці становитиме: тушки – 54,9 тонни, субпродукти – 5,5 тонни, шкурки – 33,8 тис. штук, жир-сирець – 1,8 тонни. Для забою необхідне окреме приміщення площею 60-80 м<sup>2</sup> з холодильним обладнанням.

Капітальні вкладення на реконструкцію приміщення та придбання обладнання становлять 4 374,7 тис. грн. Найбільшу частку в структурі інвестицій займають ремонт приміщення (1 512,0 тис. грн) та придбання кліткових батарей (1 200,0 тис. грн). Системи життєзабезпечення (вентиляція, годівля, напування, видалення гною) становлять 1 030,0 тис. грн. Річні виробничі витрати складають 7 145,6 тис. грн, з яких найбільша частка припадає на корми (67,9%) та оплату праці (15,1%). Річна виручка від реалізації продукції становитиме 13 453,0 тис. грн, у тому числі від реалізації м'яса – 12 078,0 тис. грн, субпродуктів – 440,0 тис. грн, шкурок – 845,0 тис. грн, гною – 90,0 тис. грн. Чистий прибуток – 6 307,4 тис. грн на рік. Рентабельність виробництва – 88,3%. Термін окупності інвестицій – 0,7 року (8,5 місяців).

**Висновки.** Проведені дослідження підтверджують технологічну можливість та економічну доцільність впровадження виробництва продукції кролівництва на базі реконструйованого приміщення ПАТ «Чорнобаївське». Запропонована технологія (порода Новозеландська біла, закрите приміщення з регульованим мікрокліматом, секційне утримання, двоярусні кліткові батареї, циклічне виробництво) адаптована до кліматичних умов Півдня України та забезпечує річне виробництво 54,9 тонн високоякісного дієтичного м'яса. Високі економічні показники (рентабельність 88,3%, окупність 0,7 року) дозволяють рекомендувати проект до практичної реалізації як один із напрямів відновлення аграрного виробництва на Херсонщині з можливістю залучення державних програм підтримки тваринництва.